



#### VOORBEREIDINGSTIJD

20 minuten

#### LESTIJD

35 minuten



*wereldoriëntatie*

## PROVINCIES VAN NEDERLAND

### GROEP 5

#### LESDOEL

De leerlingen leren door herhaling op snelheid, de provincies van Nederland te automatiseren.

**Kerdoel 50:** De leerlingen leren omgaan met kaart en atlas, beheersen de basistopografie van Nederland, Europa en de rest van de wereld en ontwikkelen een eigentijds geografisch wereldbeeld.

#### INHOUD

##### Voorbereiding

Je kunt deze les met de hele groep doen, echter geeft het meer overzicht indien de groep in tweeën is gesplitst. Maak vervolgens groepjes van 2 leerlingen. Zij krijgen een topografiekaart met de provincies en hoofdsteden van Nederland (bijlage 1). Deze kaart ligt op een tafel of andere centrale plek op het plein (eventueel vastplakken indien het waait). Je kunt er ook voor kiezen om de kaart met stoepkrijt op het plein te tekenen (zie afbeelding). Op en rond het plein liggen/hangen de namen van de provincies van Nederland (bijlage 3). Daarbij staat een bakje met pionnen in één kleur, voor elke provincie een eigen kleur.



#### BENODIGDE MATERIALEN

##### Voor elk groepje

- Bijlage 1: Topografiekaart provincies Nederland
- 12 verschillende kleuren pionnen (in bakjes)

##### Algemeen

- Bijlage 2: Vragen over provincies Nederland
- Bijlage 3: Namen van provincies Nederland
- Tafel om de topografiekaarten op te leggen
- Grote hoeveelheid blokjes voor puntentelling
- Plakband om kaarten (eventueel) vast te plakken
- Namen van de provincies (bijlage 3) en namen van de hoofdsteden (bijlage 4) in totaal voor elke leerling één naam.



*Tip!* Laat elk groepje leerlingen een provincie met een bakje ergens op het plein neerzetten/ophangen. Dan hoef je zelf als leerkracht niet alles klaar te leggen. Een groepje leerlingen weet dan waar 1 provincie ligt/staat, maar de rest nog niet!

### Inleiding

#### Beginsituatie

De leerlingen hebben in de reguliere les al kennis gemaakt met de provincies en de hoofdsteden van Nederland.

#### Opwarmer

Mogelijke opwarmer: Geef de kinderen allemaal een sticker met de naam van een provincie (geeft niet als er dubbelen zijn). Elke leerling moet op de goede plek op de kaart gaan staan. Die kaart is er niet in het echt, maar de leerlingen vormen samen een kaart. Ben je Drenthe, dan moeten ten noorden van jou Friesland en Groningen liggen en ten zuiden ligt Overijssel. Stimuleer de leerlingen elkaar te helpen. Indien dit nodig is; neem kort van tevoren de provincies met de bijbehorende hoofdsteden nog eens door. Tijdens de buitenles is het belangrijk dat ze deze enigszins kennen.

#### Uitleg spel

Je start als tweetal op de centrale plek bij jouw topografiekaart (bijlage 1). De leerkracht stelt een vraag die hoort bij een provincie (bijlage 2). De leerlingen overleggen kort welke provincie dit moet zijn (wel zo zachtjes dat anderen het niet kunnen horen!). Het groepje van twee spreekt af wie als eerste gaat rennen op zoek naar de provincie, de ander blijft bij de tafel (anders krijg je te veel leerlingen die bij dezelfde provincie staan). Indien de provincie gevonden is, pakt de leerling een pion uit het bakje en rent weer terug naar de centrale plek. Het groepje bepaalt samen waar de provincie op de kaart ligt en zet daar de pion op.

#### Makkelijker

- Pionnen corresponderen qua kleur met de kleuren van de provincies op de kaart.
- Laat leerlingen met z'n tweeën zoeken naar een provincie.
- Namen van provincies én hoofdsteden staan op de kaart. Moeilijker is het, indien slechts één of geen van beide erop staan.

#### Moeilijker

- Leg de topografiekaarten zo neer dat de leerlingen niet bij elkaar op de kaart kunnen kijken.
- Er staan op de kaart zelfs geen provincies getekend. Alleen de omtrek van Nederland is zichtbaar. De leerlingen moeten zelf bepalen waar de provincies liggen.
- Maak andere (moeilijkere) vragen die horen bij de provincies. Bijvoorbeeld welke vorm van landbouw in de provincie te vinden is.
- Andere landen, provincies, wateren en steden, die ze moeten opzoeken, staan op de kaart (bijvoorbeeld van Europa en de wereld).

#### Aan de slag

Je leest als leerkracht de vragen voor. De leerlingen zoeken de provincies en rennen terug en zetten de pion op de kaart op de juiste provincie. Indien alle leerlingen terug zijn, stel je de volgende vraag. Dit doe je 12 keer, totdat alle provincies geweest zijn. Op deze manier zal het spel vrij gezamenlijk gespeeld worden. In het kader vind je enkele suggesties om het spel makkelijker, moeilijker en spannender te maken!

#### Punten tellen

Bekijk met de klas de pionnen die op de kaart staan. Staan de pionnen op de goede provincies? Voor elke goede pion krijgt het groepje 1 punt (geef het groepje een blokje als punt). Het groepje met de meeste punten wint het spel. Indien je ook de snelheid wilt laten meetellen, kun je dat als volgt doen: Er zijn bijvoorbeeld 10 groepjes. Het groepje dat als eerste klaar is, krijgt 10 punten, het tweede groepje 9 punten, het derde groepje 8 punten, enzovoort.

### Reflectie

Bespreek na hoe het spel is gegaan. Welke vragen waren lastig? Welke provincies ken je nu beter?

Mix en Koppel: Geef elke leerling een kaartje met daarop een provincie of hoofdstad van die provincie. Als iedereen een kaartje heeft gaat elke leerling op zoek naar zijn maatje: bij elke provincie hoort een hoofdstad. De antwoorden worden gecheckt. Neem de kaartjes in en deel opnieuw uit.

*Bijlage 1: Topografiekaart*



## Bijlage 2: Vragen over provincies Nederland

12 VRAGEN OVER DE 12 PROVINCIES VAN NEDERLAND	
1	Deze provincie heeft de meeste Waddeneilanden (Friesland, groen).
2	In deze provincie ligt de hoofdstad van Nederland (Noord-Holland, geel).
3	Deze provincie is voor een groot deel een eiland (Flevoland, bruin).
4	Deze provincie heeft dezelfde naam als de hoofdstad van deze provincie, maar is niet Utrecht (Groningen, paars). Een alternatieve vraag is: Het uiterste puntje van deze provincie is het meest noordelijk gelegen in Nederland.
5	Als je heel goed kijkt, lijkt deze provincie op een oude vrouw (Drenthe, lichtblauw).
6	Zwolle is de hoofdstad van deze provincie (Overijssel, roze).
7	In deze provincie wonen wij (Utrecht, lichtroze). Aanpassen indien andere woonplaats van de school, bijvoorbeeld: Deze provincie heeft dezelfde naam als de hoofdstad van deze provincie maar is niet Groningen.
8	Deze provincie bestaat uit veel grote (schier)eilanden en ook heel veel water (Zeeland, paars).
9	Deze provincie begint met Noord, maar het is niet Noord-Holland (Noord-Brabant, donkergroen).
10	Dit is een lange provincie en ligt tegen Duitsland aan (Limburg, blauw).
11	Deze provincie ligt tegen Overijssel, Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland, Noord-Brabant en Limburg aan (Gelderland, oranje).
12	De hoofdstad van deze provincie ligt tegen de Noordzee aan en hier zit ook de regering van Nederland (Zuid-Holland, rood).

*Bijlage 3: Namen van provincies Nederland*

<b>Friesland</b>	<b>Noord-Holland</b>	<b>Flevoland</b>
<b>Groningen</b>	<b>Drenthe</b>	<b>Overijssel</b>
<b>Utrecht</b>	<b>Zeeland</b>	<b>Noord-Brabant</b>
<b>Limburg</b>	<b>Gelderland</b>	<b>Zuid-Holland</b>

*Bijlage 4: Namen van de provincie-hoofdsteden*

<b>Leeuwarden</b>	<b>Haarlem</b>	<b>Lelystad</b>
<b>Groningen</b>	<b>Assen</b>	<b>Zwolle</b>
<b>Utrecht</b>	<b>Middelburg</b>	<b>Den Bosch</b>
<b>Maastricht</b>	<b>Arnhem</b>	<b>Den Haag</b>